

Vreme: 06.10.2026 07:44

Medij: slobodnaevropa.org

Link: <https://www.slobodnaevropa.org/a/izbori-srbija-budzet-novac-kampanja-trosenje-evri/33870547.html>

Autori: Nevena Bogdanović

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Milioni evra za izbore iz budžeta Srbije: Na šta se troši novac?

10959

Vanredni parlamentarni izbori, koji će biti održani 25. oktobra, koštali su do sada građane Srbije najmanje 16,6 miliona evra, pokazala je analiza Radija Slobodna Evropa.

Vanredni parlamentarni izbori u Srbiji prazne državnu kasu. Do sada su građane koštali najmanje 16,5 miliona evra, pokazala je analiza Radija Slobodna Evropa. Toliko novca je, tokom septembra, Vlada Srbije povukla iz budžetske rezerve. Sedam rešenja o finansiranju izbora usledilo je nakon najave da će građani na glasanje 25. oktobra. Iako je za donošenje godišnjeg budžeta zadužen parlament, Vlada ima pravo da povlači novac iz rezerve. Po pravilu, trebalo bi da služi za hitne, odnosno neplanirane troškove. Međutim, 16,5 miliona evra iz rezervi nije konačna cifra izbornog troška, a Vlada i Ministarstvo finansija ne odgovaraju za Radio Slobodna Evropa (RSE) koliko će tačno građane koštati izlazak na birališta. Kako se vidi u dokumentima koje je analizirao RSE, različiti iznosi za održavanje izbora do sada su, pored ostalog, otišli Republičkoj izbornoj komisiji (RIK), Upravnom sudu, Agenciji za sprečavanje korupcije, Zavodu za statistiku. Sve ove institucije imaju ulogu u izbornom procesu - od kontrole kampanje, preko štampanja listića i objave rezultata. Jedna od najskupljih stavki, prema rečima Nemanje Nenadića iz nevladine organizacije Transparentnost Srbija, jesu naknade za članove izbornih komisija i biračkih odbora. "Koliki će ti troškovi biti zavisi od toga da li će i u kojoj meri sve liste iskoristiti pravo da na svakom biračkom mestu imenuju članove odbora", dodaje on. A u troškove izbora treba još dodati i budžetsko finansiranje kampanje - odnosno novac koji po zakonu pripada svim učesnicima izborne trke. Za kampanju se na ovim izborima iz državne kase može potrošiti oko 12,5 miliona evra. "Kad je reč o finansiranju kampanje, ovo jesu najveća budžetska izdvajanja do sada", ocenjuje Nemanja Nenadić. A tu su i "skriveni" troškovi - kao što je zloupotreba javnih resursa i državnih funkcija tokom kampanje, na šta upozoravaju domaći i međunarodni posmatrači izbora. Nema, međutim, preciznih podataka koliko to košta građane. "Procene su da su ti budžetski troškovi, u stvari, daleko veći od ovoga što se direktno evidentira kao trošak izbora", ističe Nenadić. I tu računici nije kraj. Jer državu do kraja godine očekuju i vanredni predsednički izbori, nakon ostavke Aleksandra Vučića. "Mi ćemo faktički ove godine imati duplirane troškove iz budžeta za izbore", dodaje Nenadić. Šest dana pre raspisivanja parlamentarnih izbora, Vlada je 3. septembra iz rezerve dodelila više od sedam miliona evra (840 miliona dinara). Novac je, kako je opisano, namenjen za "nabavku materijala za posebne namene" Republičke izborne komisije. A RIK je opremu za izbore počeo da nabavlja još tokom leta, kada se o datumima glasanja u javnosti još nagađalo. Ugovarana je kupovina glasačkih kutija, paravana, UV lampi, sprejeva za obeležavanje prsta birača, vreća za glasačke listiće. U protekla tri meseca zaključeno je osam ugovora za nabavku ove opreme, vrednih oko 8,8 miliona evra, utvrdio je RSE pretragom javnih nabavki. Najskuplja stavka je kupovina 30.000 paravana, odnosno kabina za glasanje sa zavesama, koji će biti novina na biračkim mestima - vrednih oko sedam miliona evra. Kako tvrdi vlast, treba da zaštite tajnost glasanja i ispune jednu od preporuka međunarodne misije ODIHR, kako bi se poboljšali izborni uslovi. Izbori su zvanično raspisani 9. septembra, parlament je raspušten, a Vlada prešla u tehnički mandat. Ali, to Vladu nije sprečilo da deli novac iz budžetske rezerve. Skupština Srbije, odnosno njene stručne službe, dobile su 11. septembra oko 8,5 miliona evra (miliardu dinara) za "neplanirana sredstva za sprovođenje izbora". Potom su 17. septembra doneta još tri rešenja o raspodeli novca iz rezerve. Ministarstvo državne uprave i lokalne

Vreme: 06.10.2026 07:44

Medij: slobodnaevropa.org

Link: <https://www.slobodnaevropa.org/a/izbori-srbija-budzet-novac-kampanja-trosenje-evri/33870547.html>

Autori: Nevena Bogdanović

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Milioni evra za izbore iz budžeta Srbije: Na šta se troši novac?

samouprave je dobilo oko 75.000 evra za štampanje izvoda iz biračkog spiska. Upravni sud, koji je po zakonu nadležan za izborne sporove, dobio je oko 425.000 evra. Za kontrolu troškova izborne kampanje, Agencija za sprečavanje korupcije dobila je oko 188.000 evra. Novac je 24. septembra otišao i Republičkom zavodu za statistiku - oko 200.000 evra za izradu rezultata izbora. A u jednom od rešenja, iznos nije naveden. Ministarstvu finansija je opredeljeno "1.000 dinara" (oko deset evra) za dotacije za izbore. Ali, to ne znači da će Ministarstvo zaista imati samo deset evra na raspolaganju. Reč je o takozvanom "tehničkom" iznosu, kojim se otključava novac za tu stavku u budžetu. Iznos se utvrđuje naknadno. Ministarstvo je, inače, zaduženo da učesnicima izbora uplaćuje novac za kampanju. Do objave teksta iz Ministarstva nije odgovoreno koliko je novca i kome do sada prebačeno. Koliko novca pripada kandidatima tokom kampanje, utvrđeno je zakonom. Za tu namenu je predviđeno 0,07 odsto budžetskih prihoda. Kad se sve preračuna, dolazi se do sume od oko 12,5 miliona evra za kampanju za ove vanredne izbore. Zakon propisuje i kako se taj novac raspoređuje. Nešto više od pet miliona evra, odnosno 40 odsto ukupnog iznosa, raspoređuje se na jednake delove svim proglašenim izbornim listama. Kako bi novac iz budžeta dobili pre izbora, moraju da ga zvanično zatraže i ispune zakonom propisane uslove. "Preostalih 60 odsto od tog ukupnog iznosa dodeljuje se posle izbora, nakon proglašenja rezultata. I tu svakoj listi koja uđe u novu skupštinu sleduje nešto više od 3,5 miliona dinara, odnosno oko 30.000 evra, po svakom osvojenom poslaničkom mestu", ukazuje Nenadić. Ali, postoje i pravila kad se novac vraća u budžet. Vraćaju ga svi kandidati koji ne osvoje jedan odsto važećih glasova, odnosno 0,2 odsto, ako je reč o manjinskim listama. Takođe, državi se mora vratiti sav novac iz budžeta koji nije iskorišćen u kampanji. "To se u praksi veoma retko dešava, da u finansijskim izveštajima bude iskazano da je potrošeno manje nego što je dobijeno", ukazuje Nemanja Nenadić. Pored novca iz državne kase, kandidati za kampanju mogu da koriste i novac koji prikupe od donacija, ili kredita i zajmova. Zakon propisuje maksimalni iznos donacija, koje mogu uplatiti pojedinac ili firma. Pojedinac godišnje može donirati deset prosečnih plata, dok je za firmu to 30 prosečnih plata. Ograničeno je i koliko se maksimalno može potrošiti u kampanji za parlamentarne izbore - šest miliona evra po izornoj listi. U finansijskim izveštajima kandidati moraju jasno prikazati poreklo novca, a kontrolu troškova, nakon izbora, sprovodi Agencija za sprečavanje korupcije. Agencija ima zaduženja i tokom kampanje. Do kraja septembra je, kako se može videti u izveštajima koje je analizirao RSE, opomenula 16 lokalnih funkcionera zbog kršenja zakona o sprečavanju korupcije. Odnosno, člana zakona koji zabranjuje sukob interesa - jer se moraju jasno razdvojiti javna funkcija i pripadnost određenoj političkoj opciji. Trojica lokalnih funkcionera su opomenuta jer su za vreme radnog vremena učestvovali u stranačkoj promociji na štandovima naprednjaka. Njih petoro je, kako je utvrdila Agencija, koristilo svoje privatne profile za promociju javne funkcije na društvenim mrežama. A u osam slučajeva utvrđeno je da su zvanične profile na društvenim mrežama, označene kao "gradonačelnik" ili "predsednik opštine", funkcioneri tokom kampanje koristili za promociju Srpske napredne stranke. Zakon zabranjuje i da se javni resursi koriste tokom kampanje. Agencija, međutim, u dosadašnjem toku izborne utakmice nije nikoga kaznila zbog toga. "Ljudi na javnim funkcijama praktično izmišljaju povode za razne obilaske gradilišta, institucija, ustanova. Pri čemu nije reč ni o kakvoj aktivnosti od koristi za građane, niti o ispunjavanju radne obaveze funkcionera, već o nečemu što služi isključivo posrednoj promociji vladajućih stranaka", opisuje Nemanja Nenadić. A u troškove aktuelne izborne kampanje, ubraja i jednokratnu pomoć svim punoletnim građanima. Mogli su da se prijave za 50 evra pomoći, dok je penzionerima dodeljeno još do 300 evra - u zavisnosti od visine penzije. Ove mere usvojene su rebalansom budžeta, desetak dana pre raspisivanja izbora. "Skoro milijardu evra podeljeno je punoletnim građanima, na osnovu raznih vidova pomoći. Nigde se ne navodi da se novac deli u predizborne svrhe, ali to je nesumnjivo trošak koga ne bi bilo, ili ga ne bi bilo u ovolikom obimu, da nije bilo izbora", ističe Nenadić. "Mi ćemo sada interventno pomoći Trgovištu sa jednom velikom sumom novca", poručio je krajem avgusta Aleksandar Vučić. Tada, sa pozicije predsednika Srbije. Novac za Trgovište obećao je tokom posete toj opštini na jugu, jednoj od najsiromašnijih u državi. U razgovoru sa građanima obećao je i obnovu doma zdravlja, izgradnju lokalnih puteva. A onda je 17. septembra Vlada iz rezerve prebacila Trgovištu više od 1,1 miliona evra. Obrazloženje u rešenju Vlade bilo je da je novac potreban za "izvršavanje obaveza koje nije bilo moguće predvideti u momentu donošenja budžeta, a koji mogu dovesti do ugrožavanja tekuće likvidnosti". Detalja o tome čemu je novac tačno namenjen, međutim, nema. Ni Vlada, ni opština Trgovište ne odgovaraju na pitanja RSE kako će se trošiti. Niti, zašto je novac uplaćen nakon posete predsednika i ima li veze sa predizbornom kampanjom i obećanjima. A Vučić je iz Trgovišta najavio i izgradnju puta ka još jednoj siromašnoj opštini - susednom Bosilegradu. Potom je novac iz budžetske rezerve stigao i do lokalne kase Bosilegrada. Uplaćeno im je oko 850.000 evra, istog dana kad i Trgovištu. Uz najavu brzog završetka lokalnog puta, predsednik opštine Bosilegrad Vladimir Zaharijev javno se zahvalio predsedniku Vučiću. Zaharijev, međutim, odbacuje optužbe da se novac iz rezerve troši u predizborne svrhe.

Vreme: 06.10.2026 07:44

Medij: slobodnaevropa.org

Link: <https://www.slobodnaevropa.org/a/izbori-srbija-budzet-novac-kampanja-trosenje-evri/33870547.html>

Autori: Nevena Bogdanović

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Milioni evra za izbore iz budžeta Srbije: Na šta se troši novac?

"Odgovorno tvrdim da ni jedan jedini dinar koji je opština Bosilegrad dobila iz tekuće rezerve, nije i niti će biti upotrebljen ni za kakva predizborna obećanja", naveo je u pisanom odgovoru za RSE. Kaže da je novac iz rezerve ranije planiran lokalnim budžetom, usvojenim krajem 2025. "Male i nerazvijene opštine kao mi svake godine planiraju transfere sa viših nivoa vlasti i iz budžetske rezerve, kako bi ispunili sve ono što je potrebno da naša mala opština funkcioniše", rekao je. Vlada je 1. oktobra dodelila po 500.000 evra još dvema siromašnim opštinama - Beloj Palanci i Bojniku, takođe bez navoda na šta će se tačno novac utrošiti. A milioni evra iz rezerve slili su se tokom septembra i u kasu glavnog grada. Dok je gradonačelnik Aleksandar Šapić proteklih sedmica opisivao "najveće radove u centru grada od Drugog svetskog rata", Beogradu je iz republičkog budžeta transferisano oko 9,5 miliona evra. Obrazloženje je bilo ponovo isto - da je potreban za izvršavanje obaveza koje bi mogle ugroziti likvidnost gradske kase. Nema, međutim, detalja, niti gradska vlast odgovara za RSE kako će potrošiti taj novac. Ko je sve do sada dobio novac za izbore? Koliko će novca dobiti stranke? Sa radnog mesta u kampanju Da li vlast troši budžetsku rezervu u kampanji?

